

KVALITA ŽIVOTA V REGIONECH V NÁVAZNOSTI NA STRATEGII ČESKÁ REPUBLIKA 2030

T A
Č R

Projekt Systém hodnocení a srovnávání kvality života obyvatel České republiky v regionální dimenzi je vědecko-výzkumným projektem, který byl podpořen Technologickou agenturou České republiky v rámci programu Ěta (TL02000206). Jedná se o společný projekt TREXIMA, spol. s r. o. a Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Hlavním cílem projektu je vytvořit systém hodnocení kvality života na regionální úrovni za pomoci dotazníkového šetření mezi občany České republiky a vytvořit prostorový model kvality života pro Českou republiku. Kromě řešitelů jsou do projektu zapojeny i další subjekty, které by chtěly výsledky projektu využít při své činnosti, například Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, Moravskoslezský kraj, Zlínský kraj či Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest.

V rámci projektu je hodnoceno 11 oblastí kvality života, které byly využity v rámci národního strategického rámce Česká republika 2030. Jedním z cílů této strategie bylo nalézt indikátory vhodné k hodnocení kvality života v České republice na národní úrovni bez zahrnutí regionálního aspektu. Toto hodnocení zcela opomíjí rozdíly v komplexně pojímané kvalitě života mezi jednotlivými regiony a jejich specifika. Přitom pokud chceme činit opatření na zvýšení kvality života v České republice, je znalost regionálních rozdílů klíčová.

Jak pojímáme kvalitu života?

Kvalita života je multidimenzionální koncept, který může být chápán jak ve vztahu k jedinci (subjektivní, individuální pojetí), tak k území (objektivní, regionální pojetí). Je přitom zřejmé, že objektivní kvalita života v určitém regionu chápána ve smyslu vnější kvality dané životní úrovní prostředí přímo ovlivňuje subjektivní vnímání kva-

lity života. Jak se změní kvalita života, když se sníží emise škodlivých látek v ovzduší, sníží kriminalita, či lepší dostupnost mateřských škol? Tyto pro region pozitivní změny mohou být každým z nás vnímány jako jinak významné pro náš život a naši individuální kvalitu života.

Objektivní kvalitu života na regionální úrovni hodnotíme v rámci deseti dimenzí vycházejících z národního strategického rámce Česká republika 2030. Pro účely regionálního hodnocení bylo nutné koncepční pojetí jednotlivých dimenzí modifikovat, aby byl podchycen regionální aspekt. Při tvorbě systému indikátorů se snažíme o nalezení co

spokojenosti s jednotlivými oblastmi kvality života (zdraví, vzdělávání aj.) a také hodnocení prožívaných nálad a emocí. Zde má proto význam výběrové šetření mezi obyvateli.

Jak měříme kvalitu života?

Naším cílem je vytvořit systém kvalitních indikátorů pro měření kvality života v českém prostředí na regionální úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Tyto administrativní regiony odpovídají nejlépe přirozeným funkčním regionům, a je tedy smysluplné se ptát po rozdílech v jednotlivých indikátorech a oblastech kvality života na této regionální úrovni.

Vybrané indikátory jsou následně zpracovány pomocí jednotné metodiky, která je založena na rigorózních matematicko-statistických metodách, které identifikují vazby mezi jednotlivými indikátory a umožní konstrukci kompozitních indikátorů. Ty umožňují zjednodušit velké množství indikátorů, čímž usnadňují srovnání jevů, které je jinak velmi obtížné. K přednostem agregace indikátorů

patří schopnost sumarizovat vícerozměrné pohledy či usnadnit interpretaci trendu, kterou je obtížné vymezit z více oddělených indikátorů. Pomocí tohoto postupu bude možné identifikovat silné a slabé stránky jednotlivých regionů.

Jak se mohou obce zapojit?

Abychom zjistili, co je důležité v rámci posuzování kvality života pro jednotlivce, realizujeme šetření s názvem Život v regionech. Cílem je zjistit subjektivní vnímání kvality života obyvatel ČR v místě jejich pobytu, tj. při zohlednění regionálních podmínek.

nevhodnějších dostupných indikátorů. Vybrané indikátory vycházejí zejména z odborných prací a strategií, které sledují a hodnotí sledované oblasti kvality života na regionální úrovni Česka. Využíváme zároveň i odborné konzultace s experty, kteří se tématy jednotlivých oblastí dlouhodobě vědecky či analyticky zabývají.

Mimo využívaných deset dimenzí vymezuje národní strategický rámec Česká republika 2030 navíc dimenzi osobní pohoda. Tato subjektivní pohoda (subjective well-being) zahrnuje hodnocení celkové životní spokojenosti,

První kolo šetření proběhlo na podzim roku 2020 a mohli se do něj zapojit obyvatelé z celé České republiky, a to na základě výzvy k registraci do šetření, kterou obdrželi přímo do svých schránek. Druhé kolo šetření je plánováno na podzim letošního roku.

Obce, které by svou účastí v průzkumu chtěly přispět k vývoji metodiky zkoumání a hodnocení kvality života obyvatel České republiky v regionální dimenzi, se na nás mohou obrátit prostřednictvím e-mailu info@zivotvregionech.cz. Tato spolupráce ve druhém

kole šetření Život v regionech, zapojeným obcím přinese informace o tom, co je ve vnímání kvality života pro obyvatele dané obce stěžejní a jaké jsou její silné nebo naopak slabé stránky, což přispěje k tvorbě strategií pro řízení na obecní úrovni.

*RNDr. Pavlína Netrdová, Ph.D.
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy*

*Ing. Ludmila Petkovová, Ph.D.
Trexima, spol. s r. o.*